

Een speciale editie van de Talenquiz over Taalpeil 2007, een krant over onderwijs Nederlands van de Nederlandse Taalunie
Lees Taalpeil 2007 ook online:
www.taalunieversum.org/onderwijs/taalpeil

1. Naar school jij!

In België, Nederland én Suriname is er een leerplicht. In niet alle landen moet je even lang naar school. Stel dat je zo lang mogelijk op school wilt zitten.

Waarheen moet je dan verhuizen?

- Van Nederland naar Vlaanderen
- Van Nederland naar Suriname
- Van Suriname naar Vlaanderen
- Van Vlaanderen naar Suriname

2. Spellen, literatuur en teksten lezen

Volgens het Taalpeilonderzoek (kijk maar op p.9) vinden leraren Nederlands het vooral belangrijk om hun leerlingen te onderwijzen in spelling, literatuur en andere teksten. Toch zouden niet alle leerlingen deze onderdelen uitkiezen! Hieronder staan vier beweringen over leerlingen.

Welke bewering klopt?

- Alle leerlingen schrijven het liefst verhalen.
- Surinaamse leerlingen houden het minst van spellingsoefeningen.
- Surinaamse en Nederlandse leerlingen vinden brieven schrijven nuttig.
- Vlaamse en Nederlandse leerlingen vinden spelling erg moeilijk.

3. Twintig Talen

In Suriname worden wel meer dan 20 talen gesproken. Veel kinderen leren pas Nederlands spreken op school. Naast het Nederlands gebruiken leerlingen op school soms wel andere talen.

Welke talen zijn dat vooral?

- Sranan en Frans
- Sranan en Sarnami
- Sranan en Engels
- Sarnami en Engels

4. Zoek de verschillen...

In 2005 werd Suriname lid van de Nederlandse Taalunie. Daarna zijn ongeveer 500 typisch Surinaams-Nederlandse woorden opgenomen in het Groene Boekje, de Woordenlijst Nederlandse Taal. Eén van deze woorden is het woord schuier.

Wat betekent schuier?

- Schuifelen (dansen)
- Sliding
- Sneeuwschuiver
- Tandenborstel

5. Straattaal

Meer dan de helft van de jongeren gebruikt dagelijks straattaal of sms-taal. Leerkrachten zijn daar niet altijd even blij mee: ze denken dat straattaal niet goed is voor de taalontwikkeling. Hieronder staan vier beweringen over straattaal.

Welke bewering klopt?

- De Vlaamse leraren vinden straattaal eigenlijk helemaal niet zo erg: slechts 20% van hen is erop tegen.
- De grammatica van straattaal is veel ingewikkelder dan van 'gewone' talen.
- In Suriname spreekt wel 70% van de volwassenen regelmatig straattaal.
- In sommige Nederlandse straattalen worden woorden uit het Sranan gebruikt.

6. Nuttig én aangenaam

Volgens het Taalpeilonderzoek 2007 vindt de meerderheid van de volwassenen Nederlands een leuk vak; ruim 1/3 vindt het ook een nuttig vak. Maar hoe denken leerlingen daarover?

Welke leerlingen vinden Nederlands van alle vakken het nuttigste vak?

- Nederlandse leerlingen
- Surinaamse leerlingen
- Vlaamse leerlingen
- Alle leerlingen

7. En de beste leerkracht is...

Elk jaar wordt in Vlaanderen de beste leerkracht van het jaar gekozen. De jury noemde als belangrijkste eigenschap van een goede leerkracht: enthousiast les geven. In Taalpeil staan een paar stukjes waaruit blijkt wat leerkrachten in de 18e eeuw zoal moesten doen en kunnen.

Wat moest een leraar vroeger kunnen?

- Goed omgaan met een verscheidenheid aan kinderen.
- Kennis hebben van opvoedmethodes.
- Voorkomen dat leerlingen slechte boeken lezen.
- Zelf goed kunnen lezen en schrijven.

8. Moeilijk, moeilijk...

Mensen die op latere leeftijd Nederlands willen of moeten leren hebben het lang niet altijd makkelijk. Op pagina 4 van Taalpeil vertellen enkele studenten wat ze het moeilijkst vinden aan het Nederlands.

Wat wordt NIET genoemd als probleem?

- De uitspraak van klanken
- De scheidbare werkwoorden
- De spelling
- Het woordje 'er'

9. Check het zelf!

74% van de leerkrachten geeft aan dat ze vinden dat leerlingen zélf moeten kunnen spellen, terwijl de meeste leerlingen liever vertrouwen op hun computer.

Waarom is een spellingscorrector niet betrouwbaar?

- De corrector is gebaseerd op de algemene regels van de grammatica en kent de uitzonderingen daarop niet.
- De corrector is gebaseerd op het Engels en corrigeert dus door te vertalen.
- De corrector kijkt alleen naar losse woorden en niet naar verbanden tussen woorden.
- De corrector herkent veel dialectwoorden niet en keurt ze dan onterecht fout.

10. Taal op honderd manieren

Het Nederlands wordt op heel veel manieren gebruikt. Taal kan iets heel zakelijks zijn, bijvoorbeeld als je een sollicitatiebrief schrijft. Maar taal kan ook heel emotioneel zijn als je met je vrienden praat. Voor al die verschillende 'soorten' taal zijn er andere termen. Op de laatste pagina van Taalpeil staat een lijst met gebruikte termen. Zoek deze op.

Hoe wordt het Nederlands NIET gebruikt in België?

- Als instructietaal
- Als lingua franca
- Als officiële taal
- Als thuistaal

Maandelijks de Talenquiz in uw mailbox? Registreer u dan nu: www.taalstudio.nl/talenquiz.

Partners **DE taal STUDIO**

De Praktijk
natuurwetenschappelijk onderwijs

Een speciale editie van de Talenquiz over Taalpeil 2007, een krant over onderwijs Nederlands van de Nederlandse Taalunie
Lees Taalpeil 2007 ook online:
www.taalunieversum.org/onderwijs/taalpeil

1. Naar school jij!

Waarheen moet je dan verhuizen?

a. Van Nederland naar Vlaanderen

Je bent dan in totaal 13 jaar leerplichtig: van je 5e tot je 18e! Sinds kort is de regel in Nederland veranderd: als je tussen 16 en 18 jaar oud bent maar géén diploma hebt gehaald, heb je toch leerplicht. In Suriname is de leerplicht het kortst.

Als je wilt weten hoe kort, kijk dan onderaan p.2 van Taalpeil!
<http://www.minocw.nl/leerplicht>

2. Spellen, literatuur en teksten lezen

Welke bewering klopt?

c. Surinaamse en Nederlandse leerlingen vinden brieven schrijven nuttig.

Leerkrachten vinden dat er vooral meer aandacht moet komen voor spelling. De leerlingen zijn het daar volgens het Taalpeil-onderzoek niet mee eens. De Nederlandse en Vlaamse jongeren zouden het liefst meer discussiëren in de les, en ook verhalen schrijven scoort bij hen hoog. Toch liggen de wensen van leraren en leerlingen niet zó ver uit elkaar: de meeste leerkrachten hadden deze vaardigheden vroeger zelf ook graag wat meer geoefend!

3. Twintig Talen

Welke talen zijn dat vooral?

c. Sranan en Engels

Het Sranan is na het Nederlands de grootste taal in Suriname. Wel 70% van de Surinamers spreekt thuis (onder andere) Nederlands (zie Taalpeil p.1). Het Sranan scoort hoog met 46%. Toch wordt er op school voornamelijk in het Nederlands gesproken. Leerlingen gebruiken ook wel eens Sranan of Engels (zie Taalpeil p.4).

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Suriname#Taal>

4. Zoek de verschillen...

Wat betekent schuier?

d. Tandенborstel

Het goede antwoord staat op de p.12 van Taalpeil. Schuier komt van 'tandenschuier'. Dat woord komt niet zomaar in het Surinaams terecht: in de 17e eeuw was het een heel normaal woord in Nederland. 'Schuier' betekende toen: 'in het rond gaan, het weer laten glimmen aan alle kanten'. Typisch voor wat een tandenborstel doet ...

<http://www.taalsleutel.nl/pages/nederlands1700.php>

5. Straattaal

Welke bewering klopt?

d. In sommige Nederlandse straattalen worden woorden uit het Sranan gebruikt.

Als je Taalpeil leest, kun je zien dat bewering a en c juist niet kloppen: bijna 80% van de Vlaamse docenten was tegen straat-taal (zie p.5). En Surinaamse volwassenen spreken inderdaad wel eens in straattaal, maar niet zo vaak als in bewering c staat. Bewering d. klopt wel: de Amsterdamse straattaal bevat veel woorden uit het Sranan, zoals doekoe, loesoe, osso en faja.
<http://neon.niederlandistik.fu-berlin.de/langvar/straattaal/>

6. Nuttig én aangenaam

Welke leerlingen vinden Nederlands de nuttigste taal?

b. Surinaamse leerlingen

Wie goed kijkt kan dat zien op pagina 3 van Taalpeil. Surinaamse leerlingen vinden Nederlands de belangrijkste taal, terwijl Engels voor Nederlandse en Vlaamse leerlingen op nummer één staat.

7. En de beste leerkracht is...

Wat moest een leraar vroeger kunnen?

c. Voorkomen dat leerlingen slechte boeken lezen

Vergelijk de stukjes over schoolmeesters op pagina 3 en op pagina 6 van Taalpeil. Er waren rond 1800 zelfs leraren die niet konden schrijven en lezen, of die helemaal niets afwisten van opvoeden. Maar dat was toen minder van belang. Zolang de leerkracht maar in staat was om toezicht te houden op de onderwerpen waar de leerlingen zich in verdiepten...

8. Moeilijk, moeilijk...

Wat wordt NIET genoemd als probleem?

c. De spelling

Het woordje 'er' is typisch voor de Nederlandse taal. Maar wei-

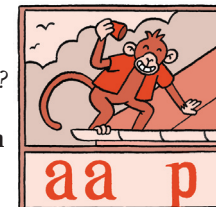
nig talen kennen zo'n soort woord, en hoe je het moet gebruiken is niet zo makkelijk te leren. Ook de verschillende klanken zijn lastig te leren: sommige talen hebben veel minder klinkers, andere kennen sommige medeklinkers dan weer niet. Ook scheidbare werkwoorden zoals opbellen zijn vaak lastig... <http://www.dutchgrammar.com/>

9. Check het zelf!

Waarom is de spellingscorrector niet betrouwbaar?

c. De corrector kijkt alleen naar losse woorden en niet naar verbanden tussen woorden.

Daardoor herkent de computer heel wat grammaticale fouten niet. Ook kan de corrector niet inschatten of je al dan niet woorden vergeet of verkeerde uitgangen gebruikt. Omdat een corrector alleen naar woorden kijkt valt het bovendien niet op als je een typefout maakt waardoor er 'per ongeluk' een nieuw woord ontstaat.
<http://www.onzetaal.nl/nieuws/spellingchecker.php>

10. Taal op honderd manieren

Hoe wordt het Nederlands NIET gebruikt in België?

b. Als lingua franca

Het Nederlands wordt gesproken door ca. 6 miljoen Vlamingen, maar de inwoners van Wallonië en Brussel spreken over het algemeen Frans en een kleine minderheid heeft het Duits als moedertaal. Lang niet alle Belgen beheersen beide talen. Noch het Nederlands noch het Frans kan dus in België als lingua franca worden beschouwd (de taal waarin de bevolkingsgroepen met elkaar kunnen communiceren).

De Talenquiz is een initiatief van De Taalstudio en De Praktijk en wordt geschreven door De Taalstudio. De quiz wordt maandelijks gratis verstuurd naar de abonnees en daarnaast verspreid via www.taalstudio.nl, www.kennisnet.nl en www.kennislink.nl. De Taalstudio is volstrekt onafhankelijk in onderwerpkeuze, formulering en verwijzing. Op dit product zijn de Algemene Voorwaarden van De Taalstudio van toepassing.

Maandelijks de Talenquiz in uw mailbox? Registreer u dan nu: www.taalstudio.nl/talenquiz.

Partners

DE
taal
STUDIO

De Praktijk

natuurwetenschappelijk onderwijs